

KÚRIA

Bfv.II.666/2015/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év november hó 30. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A közúti veszélyeztetés büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Komáromi Járásbíróság 1.B.106/2012/15. számú és a Tatabányai Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.177/2013/44. számú ítéleteit I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Komáromi Járásbíróság a 2013. február 19. napján kihirdetett ítéletében I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közúti veszélyeztetés büntettségében [1978. évi IV. törvény (Btk.) 186. § (1) bekezdés], ittás járművezetés vétségében [Btk. 188. § (1) bekezdés], 2 rendbeli hamis tanúzásra felhívás büntettségében [Btk. 242. § (1) bekezdés].

Ezért öt halmazati büntetésül mint különös visszaesőt 2 év 10 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, valamint 4 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

Elrendelte a Tatabányai Városi Bíróság 1.B.599/2007/25. számú és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2.Bf.316/2009/12. számú határozataival kiszabott 8 hónap fogházbüntetés végrehajtását.

Megszüntette a Komáromi Városi Bíróság 1.B.4/2015/76. számú és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 1.Bf.644/2006/15. számú ítéleteivel kiszabott 4 év 6 hónap szabadságvesztés büntetésből, valamint a Tatabányai Városi Bíróság 6.B.173/2001/2. számú és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 3.Bf.488/2001/6. számú ítéleteivel kiszabott 8 hónap szabadságvesztés büntetésből engedélyezett feltételes szabadságot.

Megállapította, hogy az I. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Beszámítani rendelte a szabadságvesztés büntetésbe az előzetes fogva tartásban töltött időt, illetőleg a járművezetéstől eltiltás tartamába az I. rendű terhelt járművezetői engedélyének elvétele óta eltelt időt. Rendelkezett továbbá a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költségről is.

A kétirányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék a 2014. október 3. napján megtartott tárgyaláson kihirdetett 2.Bf.177/2013/44. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az I. rendű terheltet érintően akként változtatta meg, hogy a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 2 év 2 hónapra mérsékelte. Mellőzte a Komáromi Városi Bíróság 1.B.4/2005/76. számú és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 1.Bf.644/2006/15. számú ítéletével kiszabott 4 év 6 hónap szabadságvesztésből, továbbá a Tatabányai Városi Bíróság 6.B.173/2001/2. számú és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 3.Bf.488/2001/6. számú ítéleteivel kiszabott 8 hónap szabadságvesztésből engedélyezett feltételes szabadság megszüntetéséről szóló rendelkezést.

II.

Az I. rendű terhelt védője a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Be. 416. § (1) bekezdésének b) és c) pontja alapján. Indítványában előadta, hogy a Komáromi Járásbíróság a Be. 287. §-ának (4) bekezdésében foglalt szabályt tévesen értelmezve rendelte el az eljárásnak az iratok felolvasásával történő megismétlését, amely miatt sérült a közvetlenség elve. Ehhez járult az, hogy az ügyészi vádmódosítás következtében a hamis tanúzásra felhívás érintettjeit sem a nyomozás során, sem a korábbi eljárásban nem hallgatták meg, amelynek eredményeként a bíróság bizonyítás felvétele nélkül hozott elmarasztaló határozatot.

A közúti veszélyeztetés tekintetében hiányzik a közvetlen veszély, mint tényállási elem. A helyszínen ugyanis volt gyalogos közlekedésre alkalmas járda, ezért a sértett a KRESZ 21. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezést megszegve közlekedett az

úttesten. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a veszélyhelyzetet a gyalogos idézte elő. E speciális közlekedési szabály megszegése pedig megelőzi a KRESZ 3. § (1) bekezdésének c) pontjában rögzített generális szabályt.

Sérelmezte továbbá a védő a vele szemben rendbírságot kiszabó első- és másodfokú végzést arra hivatkozással, hogy a bíróságok olyan ügyben bírságolták meg azért, mert a tárgyalásról engedély nélkül eltávozott, amelyben a védő részvétele nem volt kötelező.

Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a marasztaló jogerős ügydöntő határozatot változtassa meg. Az I. rendű terheltet az ellene közúti veszélyeztetés büntette miatt emelt vád alól mentse fel. A fennmaradó egyéb bűncselekmények tekintetében az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. Egyúttal állapítsa meg, hogy a rendbírság kiszabása törvénytörő.

A Legfőbb Ügyészség a BF.775/2015. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát az eljárásjogi szabálysértésre hivatkozó részében a törvényben kizártnak tartotta, mivel a sérelmezett eljárási szabálysértés nem tartozik a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában szabályozott körbe. Ugyancsak törvényben kizárt az indítvány a védővel szemben rendbírságot kiszabó végzések sérelmezése körében, mivel e határozatok nem ügydöntő határozatok, s ezért nem esnek a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében szabályozott körbe. Kifejtette továbbá, hogy tényállásban szereplő azon megállapítás, mely szerint a járművezető a sértettnek bosszúból, ijesztési szándékkal hajtott neki, a tényálláshoz kötöttség folytán ugyancsak nem támadható a felülvizsgálati eljárásban.

A Legfőbb Ügyészség szerint a közúti veszélyeztetés büntetttében az eljárási bíróságok helyesen állapították meg az I. rendű terhelt bűnösségét, ezért e körben a felülvizsgálati indítvány alaptalan. Az első- és a másodfokú bíróság jogi álláspontjától eltérően az I. rendű terhelt valójában a KRESZ 35. §-ának (1) bekezdésében, illetőleg a 34. § (1) bekezdésének d) pontjában foglalt rendelkezéseket szegte meg. A kikerülés objektív lehetősége az I. rendű terhelt számára az irányadó tényállásban foglaltak szerint adott volt. A megjelölt szabályokat egyenes szándékkal, azért szegte meg, hogy a sértett életét, illetőleg testi épségét közvetlen veszélynek tegye ki. Az I. rendű terhelt magatartása és a közvetlen veszély közötti okozati összefüggés ezáltal egyértelműen kimutatható.

A Legfőbb Ügyészség mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat - tanácsulésen - az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

A védő a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett, részletesen indokolt észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat változatlanul fenntartotta.

Továbbmenőleg előadta, hogy a vele szemben jogerősen kiszabott törvénysértő rendbírság tekintetében minden rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerített. Mellékelte a Legfőbb Ügyészség BF.1212/2014/1-I. számú tájékoztatását, amely szerint a durván törvénysértő rendbírósággal szemben nem indokolt a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat. Határozott álláspontja szerint a jogintézményt „erre találták ki”. A Legfőbb Ügyészség eljárása előtt értetlenül áll. Emellett hangsúlyozta, hogy a rendbírósággal szembeni fellebbezését nem az anyagiak motiválják, számra ez elvi kérdés.

III.

A Kúria - a Legfőbb Ügyészség indítványával egyezően - azt állapította meg, hogy a védő felülvizsgálati indítványa részben törvényben kizárt, részben nem alapos.

1.

A Kúria mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a Be. 287. §-ának (4) bekezdésében foglalt rendelkezésnek a védő által állított megsértése nem tartozik a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott eljárási szabálysértések körébe.

Ezen jogszabályhely alapján ugyanis csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság jogerős ügydöntő határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének 1.b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor. A Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja által nevesített esetek felsorolása taxatív, azaz egyéb eljárási szabálysértések esetén nincs lehetőség felülvizsgálati indítvány benyújtására.

Az elsőfokú bírósági eljárás iratai alapján az rögzíthető, hogy az ügyben kezdetben eljáró Tatabányai Városi Bíróság az illetékességi szabályok változására figyelemmel az 1.B.712/2010/56. számú végzésével az ügyet a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Komáromi Városi Bírósághoz áttette.

A Komáromi Városi Bíróság a 2012. november 6. napján megtartott első tárgyaláson megállapította, hogy a tárgyalást a Be. 287. §-ának (3) bekezdése alapján előlről kell kezdeni. A tárgyalást - a Be. 287. §-ának (4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel - a tárgyalás anyagának ismertetésével megismételte. Ismertette a Tatabányai Városi Bíróság 1.B.12/2010. számú büntetőügyéből a 26., 32. és 42. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyveket (Komáromi Városi Bíróság 1.B.106/2007/7. számú jegyzőkönyv 1-2. oldal). Az elsőfokú

bíróság eleget tett tehát a törvényben előírt kötelezettségének.

A tárgyalás megismétlése két okból kötelező: az egyik a hat hónapos időköz túllépése, a másik pedig a tanács összetételének a változása. Mindkét esetben lehetőség van arra, hogy a bíróság a tárgyalás anyagának ismertetésével tegyen eleget a megismétlés követelményének (97/2012. BK vélemény).

Az elsőfokú bírósági eljárás iratai alapján az is rögzíthető volt, hogy a Tatabányai Városi Ügyészség 2012. november 6. napján a vádirati tényállást kiegészítette: I. rendű terheltet 2 rendbeli, a Btk. 242. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és aszerint büntetendő hamis tanúzásra felhívás büntettével is vádolta. Ezt követően a Komáromi Járásbíróság a 2013. február 7. napján megtartott tárgyaláson kézbesítette az I. rendű terheltnek és védőjének, valamint az eljáró bíró a tárgyaláson felolvasta a Tatabányai Városi Ügyészség Közl.1445/2010. számú vádmódosítását (lásd. a Komáromi Járásbíróság 1.B.106/2012/11. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal 3-4. bekezdés). A tárgyalási jegyzőkönyvben az is rögzítésre került, hogy a vádmódosítás felolvasását és kézbesítését követően az érintettek nem tettek észrevételt. Miután sem a vádlottak, sem a védők, sem pedig az ügyész nem látta akadályát a tárgyalás folytatásának, a bíróság ezt követően tanúk kihallgatásával folytatta tovább a bizonyítási eljárást.

Az elsőfokú bíróság nem vitathatóan eljárási szabálysértést követett el, amikor ezt követően az I. rendű terheltet a vádmódosításban szereplő bűncselekményre vonatkozóan nem hallgatta ki, hiszen az I. rendű terhelt kihallgatása ebben az esetben nem lett volna mellőzhető. Az elsőfokú bíróság által vétett eljárási hiba azonban csupán olyan ún. relatív eljárási szabálysértés, amely nem tartozik a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában tételesen felsorolt, és ezáltal a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértések közé.

Ezért a közvetlenség elvének megsértésére hivatkozó részében a védő felülvizsgálati indítványa törvényben kizárt indítvány.

2.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek a Be. 416. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye.

A Be. 257. §-ának (1) bekezdése értelmében a bíróságnak az a határozata ügydöntő, amelyben a vádról, illetőleg a vád alapján folyó eljárás lezárásáról (megszüntetéséről) érdemben határoz.

A Be. XIII. Fejezetének II. Címe - ennek megfelelően - az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatait kimerítően felsorolja. Ezek közé tartozik az ítélet (ha a bíróság a vádlottat bűnösnek mondja ki

vagy felmenti) és az eljárást megszüntető végzés (Be. 329-332. §), valamint a tárgyalás mellőzésével hozott végzés [Be. 544. § (3) bekezdés].

A fentiekből következően a védővel szemben rendbírságot kiszabó végzés (Komáromi Járásbíróság 1.B.106/2012/14. számú végzése) ügydöntő határozatnak nem tekinthető, ezáltal ugyancsak nem képezi felülvizsgálat tárgyát.

3.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben meghatározott feltételek szerint kerülhet sor. Ennek megfelelően a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A tényálláshoz kötöttség folytán a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

Erre figyelemmel a védőnek az az észrevétele, amelyben sérelmezi azt a ténymegállapítást, hogy az I. rendű terhelt, mint a jármű vezetője bosszúból, ráijesztési szándékkal hajtott neki a sértettnek, a felülvizsgálat során nem vizsgálható és e megállapítás módosítására nincs lehetőség.

Az iratellenes, vagy téves ténybeli következtetéseken nyugvó, s ezért megalapozatlan tényállás megváltoztatása kizárólag a másodfokú bíróság jogkörébe tartozik. A másodfokú bíróság ugyanakkor kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában helyes indokát adta annak, hogy mely okok miatt vetette el az I. rendű terhelt tagadásban megnyilvánuló védekezését és azt is megállapította, hogy mivel a bizonyítékok mérlegelésekor valamennyi tanúvallomást egyenként és összességében értékelt és valamennyi rendelkezésre álló okirati bizonyítékot felhasznált, így nem vétett logikai hibát a tényállás meghatározásakor.

4.

Végül a Kúria a védőnek azt az érvelését, hogy a közvetlen veszély, mint tényállási elem hiányában a közúti veszélyeztetés büntette nem valósult meg, alaptalannak találta.

A sértett valóban megsértette a KRESZ 21. §-ának (1) bekezdésében

foglalt közlekedési szabályt 2010. április 24. napján a gyalogos közlekedése során. A KRESZ hivatkozott rendelkezése szerint ugyanis a gyalogosnak a járdán, ahol pedig járda nincs, a leállósávon, az útpadkán vagy a kerékpárúton kell közlekednie. Az utcának ezen szakaszán van a gyalogosok számára kiépített járda, amelyet a sértett nem vett igénybe. Ezzel a magatartásával azonban a sértett az utca úttestén személygépkocsival közlekedő I. rendű terhelt számára semmiféle veszélyhelyzetet nem idézett elő. Erre figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a tényállásban azt, hogy mivel az adott útszakaszon nem volt forgalmi akadály, a közvilágítás pedig működött, így semmi sem akadályozta meg az I. rendű terheltet abban, hogy párhuzamosan elhaladjon az Opel gépkocsi és az annak bal oldalán álló két gyalogos, köztük a sértett mellett. Ehelyett viszont az I. rendű terhelt a gépkocsi oldalsó részével közvetlenül a sértettnek hajtott és hozzászorította a lábait az utcán parkoló másik járműhöz. A sértett testi épségét közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet kialakítása tehát nem a sértett közrehatása, hanem kizárólag I. rendű terhelt cselekvősége következtében alakult ki.

A Kúria észlelte, hogy az elsőfokú ítélet 16. oldalának 2. és 3. bekezdései tartalmazzák azt, hogy az I. rendű terhelt szándékosan a sértett lábának hajtott, és a lábait hozzászorította a parkoló másik járműhöz.

A töretlen ítélkezési gyakorlat alapján az alapítéletekben foglalt tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, melyek az ítéletben megállapításra kerültek, függetlenül attól, hogy ítéltszerkesztési hiba folytán esetlegesen nem a történeti tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében.

A tényállás irányadósága alapvető szabály. A felülvizsgálati eljárásban a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálható el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített vagy ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.). Az irányadó tényállásból elvenni, vagy ahhoz hozzátenni sem lehet. Jelen esetben az utóbb említett egyik körülmény sem állapítható meg, még annak fényében sem, hogy a tényállás a fentiekben említett megállapításokkal kiegészítendő.

E körben kell a Kúriának rámutatnia arra, hogy bár nincs hierarchia a KRESZ speciális és általános szabályai között, az ítélkezési gyakorlat szerint a bíróság először mindig azt vizsgálja, hogy a terhelt megszegett-e valamely konkrét közlekedési szabályt, és csak ilyen konkrét szabályszegés hiányában alapulhat a büntetőjogi felelősség önmagában a KRESZ 3. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott általános baleset-elhárítási kötelezettség megsértésén (6/1998. büntető jogegységi határozat).

Az irányadó tényállás alapján viszont kétség nélkül megállapítható, hogy I. rendű terhelt a kikerülés szabályait megsértette a közlekedése során.

A KRESZ 35. §-ának (1) bekezdése értelmében az úttest menetirány szerinti jobb oldalán álló jármű vagy ott lévő egyéb akadály melletti elhaladásra (kikerülés) a 34. § (1)-(5) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell - értelemszerűen - alkalmazni.

A KRESZ 34. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében előzni abban az esetben szabad, ha az előzés során a megelőzendő jármű mellett megfelelő oldaltávolságot lehet tartani.

Az alapügyben meghozott ítéletek indokolásának tehát a KRESZ fentebb idézett rendelkezéseit mindenképpen tartalmaznia kellett volna, hiszen ezek olyan speciális szabályok, amelyek vizsgálata megelőzi a KRESZ 3. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti általános baleset-elhárítási kötelezettségre vonatkozó előírásokat. Ezáltal tehát az eljáró bíróságoknak helyesen a KRESZ 34. § (1) bekezdésének d) pontját, illetőleg a 35. §-ának (1) bekezdését kellett volna felhívnia, amely mellett a KRESZ 3. § (1) bekezdése c) pontjának a felhívása már szükségtelen.

Az I. rendű terheltnek meg volt az objektív lehetősége a kikerülésre. Ennek ellenére a reá kötelező közlekedési szabályokat szándékosan, azért szegte meg, hogy a sértett életét, illetve testi épségét közvetlen veszélynek tegye ki. Ez a tényállásszerű eredmény ténylegesen be is következett, ezért a terhelt bűnösségének megállapítására a közúti veszélyeztetés büntetőben törvénysértés nélkül került sor.

A védőnek az általános, illetőleg a speciális KRESZ szabályszegés megállapíthatóságával kapcsolatos érvelését egyéb okból sem találta alaposnak a Kúria. A különböző szintű normák (azaz a speciális, avagy a generális szabály) megsértésének a vizsgálatára ugyanis mindig a közlekedés egy adott résztvevője tekintetében kerülhet sor. Ez jelen esetben azt jelenti, hogy ezeket a szabályokat I. rendű terhelt kapcsán kell vizsgálni, ezáltal a sértett KRESZ szabályszegése a büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából nem releváns.

A Kúria mindezekre tekintettel - miután a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálata eredményeként az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróságok eljárásában a felülvizsgálatot megalapozó és a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjának körébe tartozó eljárási szabálysértést nem észlelt - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti [Be. 421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2015. november 30.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Németh Zoltán s. k. előadó bíró, Dr. Feleky István s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
NYM